

Однороманенко Марина
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
maryna.odnoromanenko@tsatu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1513-096X>

ПРОБЛЕМАТИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТАМ НЕМОВНИХ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

***Summary.** The article deals with the issues in teaching of foreign languages in professional discourse and provides revision of lexical approach that can be implemented in learning of professional vocabulary in the form of word combinations. Stated the significance of professional language usage that prevails over the general ones that is studied on a daily basis. Lexical approaches presents its benefits in the form of easier way of vocabulary perception and subsequent usage in professional dialogues, reports, application forms and complaints and etc.*

***Key words:** chunks, profession, lexical approach, problems of language learning, communication*

Вивчення іноземних мов було і залишається на довгі роки актуальним та проблематичним питанням для студентів технічних спеціальностей. Чинниками, що призвели до прогалин у теоретичних та практичних знаннях мови виступають недостатній рівень мовної підготовки на попередніх навчальних етапах, відсутність мотивації до навчання мови і навчання взагалі, не правильно підібраний підхід до студента й процес навчання відбувається не ефективно, призводячи до розчарування студентів у подальшому вивченні мови та інші чинники та проблеми [1; с.154]. Вивчаючи мову у ВНЗ технічного спрямування доречним постає питання викладання мови за професійним спрямуванням, оскільки учасник освітнього процесу повинен бути професіоналом своєї справи й доречним є опанування мовних фахових умінь та навичок, які б зробили з нього спеціаліста вищого рівня. Але, звертаючи увагу на існуючі проблеми у викладанні іноземної мови повсякденного спрямування, можемо стверджувати, що ускладненим буде й викладання фахової мови.

Таким чином доречним є визначити цілі вивчення іноземної мови за фахом. Студентові не достатньо володіти лексикою, граматикою та мовленнєвими кліше, якими він користується на звичайних заняттях з іноземної мови. Вивчення фахової мови робить обов'язковим наявність певної мовної та мовленнєвої

підготовки, оскільки фокусом вивчення стає спеціалізована лексика, доречність застосування тих чи інших граматичних конструкцій доречних для ділового письма, переговорів, складання скарг, написання заявок, звітів тощо, що потребують спеціалізованих знань з термінології [2; с.102]. Студент повинен вміти розрізняти формальну мову від неформальної й розрізняти формальні лексичні форми. Тим більш, вивчаючи мову за фахом, студентові додатково потрібно дослідити особливості його спеціальності у країні, мова якої вивчається. Оскільки якщо це юридична спеціальність, то вкрай необхідним є обізнаність з правової та судової системи англomовних країн, оскільки лексика, що застосовується у нашій правовій системі може значно відрізнятися за значенням у англomовних правових системах. Таким чином відсутність мовної та фахової підготовки може призвести до непорозумінь у подальшій професійній діяльності, що у свою чергу, призведе до появи справжніх компетенцій майбутнього спеціалісту [3; с.240]. Незалежно від того яка спеціальність у студента, викладання іноземної мови за професійним напрямом відіграє центральну роль й потребує розроблення шляхів її викладання в оптимальному й чітко зрозумілому форматі для студентів.

Вважаю важливим зосередити увагу на вивченні фахової лексики, оскільки саме вона відіграє провідну роль у вивченні мови як повсякденного, так і професійного спілкування. Важливо запропонувати студентам раціональний та ефективний спосіб її опанування і постає питання вибору даного підходу. На мою думку, найбільш доречним є застосування лексичного підходу у процесі занять з іноземної мови. Лексичний підхід розкриває саме суть мови та допомагає зрозуміти як комбінуються й об'єднуються між собою слова, словосполучення й речення. Завдяки даному підходу, ми можемо навести фокус на вивчення нового вокабуляру у вигляді «чанків», а саме словосполучень, на відміну від простого заучування окремого слова, що потребує більшого часу. Завдяки даному підходу, студент може вивчати лексичні одиниці вже у певному контексті й знати саме як його застосувати у подальшій комунікативній ситуації.

Проблема вивчення лексики у вигляді списку обов'язкових слів до вивчення полягає у тому, що людина вчить слово, але не розуміє чи не бажає розуміти як його поєднувати з іншими словами, а також лексика іноземної мови відзначається своєю багатозначністю, що призводить у студентів непорозуміння саме яке значення вчити, особливо не знаючи контексту. Саме тому я вважаю доречним застосування лексичного підходу й вивчення лексики у готових словосполученнях чи навіть фразях. Саме таким чином процес опанування спеціалізованої лексики буде швидким та поліпшеним, так як студент бачить смисл та мету застосування кожної лексичної одиниці. Пасивний вокабуляр значно розшириться, що стане у нагоді, коли студент буде прослуховувати аудіо чи дивитись іншомовні відео на спеціалізовану тему [4; с.482]. Завдання викладача забезпечити учасників заняття потрібними чанками й обговорити схожі теми, щоб студент міг особисто включитись у процес спілкування з фахового обговорення теми. Таким чином відбудеться впізнавання опанованих словосполучень й навчання буде ефективним, що змотивує студента до подальшого навчання.

Але лише одного лексичного підходу не достатньо для вдалого процесу навчання. Важливо провести аналіз потреб кожного студента й на основі отриманих даних викладач матиме змогу побудувати навчальний процес з опором на професійний інтерес та потреби студентів. Але важливо пам'ятати, що аудиторна робота не може дозволити підпорядкувати заняття під інтереси певної особистості, але викладач може побудувати заняття, яке б у певній мірі відповідало би професійним потребам кожного студента за умовою, якщо він зацікавлений у вивченні мови та професійному розвитку. Важливо підтримувати зацікавленість студента у заняттях та систематично демонструвати їм важливість вивчення мови у професійній сфері. Підтримати такий інтерес дозволяють сучасні комп'ютерні технології навчання, а саме платформи «Quizziz», «Kahoot», Youtube та подкасти. З сучасними засобами навчання студенти можуть опановувати мову самостійно, незалежно від присутності викладача. Дані

технології дозволяють викладачеві виступати у ролі ментора, де студенти є головними учасниками процесу, а не викладач. За допомогою онлайн-платформ студенти можуть закріплювати вивченні лексичні одиниці у вигляді змагань, що дозволяє їм відчувати атмосферу змагань та гри, а саме позитивне навчання дозволяє отримати кращих результатів. За допомогою відео-сервісу YouTube викладач може підібрати відео-матеріал за професійною тематикою й показати як спілкуються носії й ознайомити студентів безпосередньо з особливостями їх майбутньої професії. Таким чином студенти водночас знайомляться із професією та мовою: професійною та повсякденною лексикою, зустрічаються з опанованими чанками й бачать саме контекст і ситуацію їх застосування, мають представлення та можливість потренувати правильну вимову слів, а це один з важливих критеріїв успішного володіння мовою, оскільки гарна вимова, інтонації та наголоси представляють вас як гарного знавця мови й спеціаліста.

Опанувавши спеціальну лексику, обговоривши її, викладач має звернути увагу також на усні та письмові навички студентів, оскільки написати твір на вільну тему та написання ділового листа, заяви, звернення до офіційної установи, складання резюме та біографії потребують певних навичок та знання їх структури. Доречним знову ж буде застосувати лексичний підхід, а саме «чанки», оскільки вони вимагають вивчення лексичних одиниць у комбінаціях. Таким чином, студент, опанувавши певні лексичні кліше для письма, обізнаний з їх структурою, отримує професіональні письмові навички, що у майбутньому будуть для нього перевагою й відкриють йому шлях до більших можливостей.

Дану тактику можна застосувати й у процесі комунікації, оскільки головною задачею вивчення іноземної мови є спілкування. Важливо проводити навчальний процес невимушено для студентів та створювати атмосферу легкості та цікавості, щоб вони не задумувались над граматичними структурами, які вони використовують у процесі мовленнєвої ситуації. Краще вчити готові мовні кліше, словосполучення, але ті, які студенти самі вважають важливими і корисними для них, оскільки викладач та його учасники навчального процесу

мислять по-різному й мають різне бачення на одні й ті ж самі речі. Вивчаючи готові словосполучення й речення, студентів не потрібно розмішляти над граматичною структурою, хвилюватись над потенційними помилками, він може одразу застосувати чанки у мовленні й основне – буде звичати натурально й зрозуміло для носія мови. Вивчення поодиноких слів, заучування граматичних правил та виконання вправ на розкриття дужок не приведе до успішної комунікації, це лише ознайомить с граматику теоретично та без належного інтересу, що може призвести до відчуження від іноземної мови та втраті мотивації, що у майбутньому може стати дійсно проблемою в подальшому вивченні, оскільки залишились неприємні асоціації з іноземними мовами. Викладачі повинні навчати не лише студентів, а й повинні вчитися самі, шукати постійно новітні та ефективні підходи, відходити від традиційного шляху навчання, оскільки наш світ змінюється у досить прискореному темпі й потребує змін від людини, а й отже й змін у її навчанні та викладанні. І хоча лексичний підхід не є новітнім засобом, але він не застосовується активно у порівнянні з граматику-перекладним методом та комунікативним методом навчання.

Отже, проаналізувавши сучасний стан мовної підготовки студентів технічних спеціальностей, можна стверджувати, що введення іноземної мови за професійним спрямуванням як обов'язкову дисципліну є доцільним. Важливо підбирати навчальний матеріал актуальний до сьогодення, який би детально окреслював не лише мовні аспекти, а й професійні, які б водночас тренували студента як мовознавця й фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гладких Г.В. Забезпечення студентоцентрованого підходу у закладах вищої освіти. Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. 2020. Вип. 2. С. 153-157.
2. Савка І.В., Яремко Т.І. Особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням для майбутніх фахівців у галузі права. Інноваційна педагогіка. №20. Т.3. 2020. С.101-104.
3. Шумило І.І. Особливості викладання іноземної англійської мови за професійним спрямуванням студентам юридичних спеціальностей. Збірник наукових праць Національної Державної Академії прикордонної служби України. Серія «Педагогічні науки». №2. 2015. С.238-248.
4. Шевченко С.П. Застосування інтерактивних методів у процесі викладання курсу професійної англійської мови. Молодий вчений. 2020. №4. С.481-483.